

Första söndagen efter påsk

Predikan 2024-04-07 i Stockholm och vid distansgudstjänst.

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-Lutherska Kyrkan i Sverige.

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för att du har låtit din Son uppstå från de döda och att vi nu får möta honom i nådemedlen. Kom med din helige Ande och ge oss visshet om syndernas förlåtelse och evigt liv. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Dagens ämne: Herren vår frälsnings hövding (om bikt och avlösning)

Epistel: 1 Kor. 15:1-10.

Evangelium: Joh. 20:19-31

19 På kvällen samma dag, den första veckodagen, var lärjungarna samlade bakom låsta dörrar av rädsla för judarna. Då kom Jesus och stod mitt ibland dem och sade: "Frid vare med er!" 20 När han hade sagt detta visade han dem sina händer och sin sida. Och lärjungarna blev glada när de såg Herren.

21 Jesus sade än en gång till dem: "Frid vare med er! Som Fadern har sänt mig sänder jag er." 22 Sedan han sagt detta, andades han på dem och sade: "Ta emot den helige Ande! 23 Om ni förlåter någon hans synder så är de förlättna, och om ni binder någon i hans synder så är han bunden."

24 Tomas, en av de tolv, han som kallades Tvillingen, hade inte varit med de andra när Jesus kom. 25 De andra lärjungarna sade nu till honom: "Vi har sett Herren!" Men han svarade dem: "Om jag inte får se spikhålen i hans händer och sticka mitt finger i spikhålen och min hand i hans sida, så kan jag inte tro."

26 Åtta dagar senare var hans lärjungar samlade igen där inne, och nu var Tomas med dem. Då kom Jesus, medan dörrarna var låsta, och stod mitt ibland dem och sade: "Frid vare med er!" 27 Sedan sade han till Tomas: "Kom med ditt finger och se mina händer, kom med din hand och stick den i min sida. Och tvipla inte, utan tro!" 28 Tomas svarade honom: "Min Herre och min Gud!" 29 Jesus sade till honom: "Du tror därför att du har sett mig. Saliga är de som inte har sett men ändå tror."

30 Många andra tecken som inte är nerskrivna i denna bok gjorde Jesus inför sina lärjungar. 31 Men dessa har blivit nerskrivna för att ni ska tro att Jesus är Messias, Guds Son, och för att ni genom tron ska ha liv i hans namn.

Denna söndag har det latinska namnet *Quasimodogeniti* (= som nyfödda) vilket syftar på att påsken i fornkyrkan var en stor dopdag. Man läste då ur Petri brev orden "Längta som nyfödda barn efter den rena andliga mjölken så att ni genom den växer upp till frälsning, när ni nu har smakat att Herren är god" (1 Petri. 2:2f).

Detta ord av Petrus visar hur nära Kristi uppståndelse och dopet hänger samman. Utan försoningen på långfredagen och uppståndelsen på påskdagen skulle dopet inte ha haft någon kraft eller giltighet. Jesu uppståndelse och nådemedlen hör nära samman. Han är Guds evige son och samtidigt en människa som vi. Han instiftade dopet och nattvarden. Kvinnorna föll ner i tillbedjan när de mötte honom på vägen

från den tomma graven. Han kom senare på kvällen genom stängda dörrar till de elva. I dagens evangelium ger Jesus ytterligare ett sakrament till apostlarna och kyrkan. Den uppståndne Frälsaren skänker avlösningens sakrament till sin kyrka genom orden till apostlarna. Vi kallar detta sakrament för ”bikten” eftersom man där först bekänner sin synd innan man tar emot förlåtelsen. Jesus sade:

Frid vare med er! Som Fadern har sänt mig sänder jag er." Sedan han sagt detta, andades han på dem och sade: "Ta emot den helige Ande! Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna, och om ni binder någon i hans synder så är han bunden." (v. 22-23).

Om detta viktiga sakrament säger vi vi idag:

1. Avlösningens sakrament ges oss i kraft av Kristi uppståndelse.
2. Avlösningens sakrament skänker den helige Ande.
3. Avlösningens sakrament ges inte till uppenbart obotfärdiga.

1. Avlösningens sakrament ges oss i kraft av Kristi uppståndelse.

Jesu uppståndelse innebar Faderns eget godkännande av Kristi försoning av hela världens synd. Johannes skriver:

Om någon syndar, har vi en som för vår talan inför Fadern: Jesus Kristus, den rättfärdige. Han är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens (1 Joh. 2:1-2).

När Jesus dog på korset var denna försoning fullbordad. När nu synden anklagar oss får vi hänvisa till Kristus som har burit straffet för alla våra synder. Därför blir vi också frikända genom evangeliet, budskapet om Kristi försoning.

Men på påskdagens morgon uppstod Kristus förhärligad. Ingen synd och inget lidande syntes då längre på hans kropp. Genom uppståndelsen har Gud Fader frikänt och rättfärdiggjort Kristus. Hela världens synd låg på Kristus, men i uppståndelsen kastades denna för alltid i havets djup, skriver Mika (7:19). Detta gäller också hela världen. Luther och den äldre lutherdomen skilde mellan dessa två: Försoningen av hela världens synd genom Kristi död och rättfärdiggörelsen genom Kristi uppståndelse. Detta är också vad aposteln Paulus lär i Romarbrevet när han skriver:

Rättfärdighet kommer att tillräknas oss som tror på honom som uppväckte vår Herre Jesus från de döda, han som utlämnades för våra synders skull och uppväcktes för vår rättfärdiggörelses skull (Rom. 4:24f).

Detta är också grunden för avlösningens sakrament. Där ljuder evangeliet att varje människa för Kristi skull är fri från synden, döden och djävulens makt. Mot detta reagerar förnuftet. Om all synd är bortskaffad måste väl alla människor också komma till himlen, säger man. Men aposteln säger att vi måste tuga inför den Allsmäktige och inte föreskriva honom hur han skall göra. Enligt Guds ord står hela världen i skuld inför Gud på grund av synden. Lagen kan inte öppna Guds rike för oss. Det gör däremot evangelium, som är budskapet om Kristi död och uppståndelse. Detta budskap låter Gud nu predika också i avlösningens sakrament. När vi hör prästens tillsägelse av syndernas förlåtelse är det Gud själv som talar till oss. Jesus säger ju: *”Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna.”* I bikten får vi detta evangelium personligen liksom i dopet och nattvarden.

2. Avlösningens sakrament skänker den helige Ande.

Jesus andades på apostlarna och sade: "Ta emot den helige Ande!"

Många tror att den helige Ande ges som en följd av människans egen avgörelse eller i kraft av hennes egna gärningar. Man menar att det är orimligt att Gud ensam skänker Anden utan att vi medverkar på något sätt. Man glömmer då att Guds ord lär att rättfärdiggörelsen sker helt utan våra gärningar. Aposteln skriver:

Av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er själva. Guds gåva är det, inte på grund av gärningar för att ingen ska berömma sig. Hans verk är vi, skapade i Kristus Jesus till goda gärningar som Gud har förberett för att vi ska vandra i dem (Ef. 2:8-10).

Detta är exakt detsamma som Jesus skänker i avlösningen när han säger: *"Ta emot den helige Ande!"* Guds egen Ande kommer till människan genom ordet om syndernas förlåtelse för Kristi skull. Det är ingenting vi har förtjänat utan en fri gåva, gratis, av nåd, för intet. Om en rik man ger en stor gåva till en utfattig tiggare är det ju ingenting han har förtjänat. Så är det med Guds nåd och Guds Andes gåva. Gud är den rike mannen som kommer till oss med denna gåva utan att vi på något sätt har förtjänat det.

Här lär tyvärr de flesta kyrkosamfund idag felaktigt. De romerska katolikerna menar att avlösningen i bikten är villkorlig. Det är först om vi uppfyller vissa villkor som nåden kan komma till oss. Detta är en förskräcklig villolära. Ingen kan då vara viss om sin frälsning.

Den reformerta kyrkan lär enligt sin lärofader Calvin att Guds nåd inte kan ges genom några medel. Varken ordet eller sakramenten är för dem verkliga *nådemedel*. Detta är också en förskräcklig lära som för människan in i ovisshet. Men enligt Guds ord kommer förlåtelsen till oss genom de medel som Gud har bestämt. I nådemedlen skänks förlåtelsen av Gud själv. Genom ordet och sakramenten tar Jesus emot bekymrade syndare precis som han gjorde med rövaren på korset.

I avlösningens sakrament förkunnas det rena evangeliet för den enskilde utan några villkor. Innan avlösningen ges har den biktande ofta ett samtal med prästen där han säger att han vill bekänna sina synder. Sedan säger prästen följande: *Tror du att min förlåtelse är Guds förlåtelse? - Ja! - Ske dig som du tror. I kraft av Guds ord och löfte förlåter jag dig alla dina synder i Faderns, Sonens och den Helige Andes namn. Amen. Gå i Herrens frid.* Orden kan variera något, men avgörande är att avlösningen är ovillkorlig. Det är inte heller bara en förlåtelse för de synder man nämner, utan för alla synder utan undantag. Endast en sådan avlösning kan ge visshet om syndernas förlåtelse och ge den biktande ett gott samvete inför Gud.

3. Avlösningens sakrament ges inte till uppenbart obotfärdiga.

Läran om avlösningen vore ofullständig om kyrkan inte också lär vad Jesus säger om sådana som *inte* vill bekänna sin synd. De kallas obotfärdiga, alltså ovilliga att omvända sig från sina synder. Den uppståndne Kristus säger till apostlarna:

Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna, och om ni binder någon i hans synder så är han bunden (v. 23).

På andra ställen ges tydliga anvisningar om hur den s.k. bindenyckeln skall användas. Matteus återger t.ex. Jesu ord om en syndare som inte vill erkänna och bekänna sin synd. Jesus säger:

Om din broder har syndat, så gå och ställ honom till svars enskilt, er emellan. Lyssnar han på dig så har du vunnit din broder. Men om han inte lyssnar, ta då med dig en eller två andra, för att varje sak ska avgöras efter två eller tre vittnens ord. Lyssnar han inte till dem, så säg det till församlingen. Och lyssnar han inte heller till församlingen, då ska han vara för dig som en hedning och tullindrivare (Matt. 18:15-17).

Den som trots upprepade förmaningar inte vill erkänna sin synd kan alltså inte få någon förlåtelse. I det fallet gäller Jesu ord: ”Om ni binder någon i hans synder så är han bunden”. Det är prästens och församlingens skyldighet att *inte* ge avlösning och syndernas förlåtelse till en person som uppenbart vägrar att bekänna sin synd. Men vi skall då komma ihåg att också ”*bindandet i synd*” sker till den personens bästa. När en man syndade svårt och måste exkommunicera skrev Paulus:

Jag som är frånvarande till kroppen men närvarande i anden har redan, som om jag var där, i vår Herre Jesu Kristi namn fällt domen över den som handlat så. När ni är samlade och min ande är hos er med vår Herre Jesu makt, ska den mannen överlämnas åt Satan till köttets fördärv för att anden ska bli frälst på Herrens dag (1 Kor. 5:3-5).

Aposteln säger tydligt att detta sker ”*för att anden ska blir frälst*”. Meningen är att den personen genom uteslutningen från kyrkan och nådemedlen skall förstå allvaret i sin synd och så få möjlighet att ångra sig och återvända till tron. När han då bekänner sin synd får han Guds och kyrkans förlåtelse på nytt. Så kan också den som har avfallit komma till tro igen, vilket Bibeln tydligt lär.

Det är viktigt att här förstå att varken prästen eller församlingen kan se in i någon människas hjärta. Det kan endast Gud. Prästens och kyrkans uppgift är endast att utesluta dem som *uppenbart* syndar och inte vill rätta sig efter Guds ord. Det kan då hända att också en hycklare går till bikt. Om någon bara låtsas bekänna sin synd är detta en allvarlig sak som bara Gud känner till. Den personen lever då i otro och avvisar därmed Guds förlåtelse fastän varken prästen eller församlingen vet om det.

Men i nådemedlen uttalas ändå alltid enligt Jesu ord en ovillkorlig förlåtelse. Det är Gud som där talar. Men vi kan tyvärr i otro säga nej till den förlåtelsen liksom vi kan säga nej till Guds ords predikan. I sådana fall blir vi kvar under Guds vrede.

Men huvudsyftet med avlösningen är att människan verkligen skall tro på vad Gud säger. Den som är bekymrad för sina synder skall därför flitigt använda sig av alla Guds nådemedel. Då blir syndaren genom Guds nåd viss om att Jesus förlåter alla hans synder och skänker sin helige Ande till både omvändelse, förnyelse, frälsning och evigt liv.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.